

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

TAP OG MISLIGHOLD I BANKER

Per 30. juni 2024

1. Hovedinntrykk.....	3
2. Brutto utlån	5
2.1.Lavere utlånsvekst i både person og- bedriftsmarkedet	5
2.2.Økning i utlån med vesentlig økt kredittrisiko.....	6
3. Tapsavsetninger	7
3.1.Noe lavere avsetningsgrad i trinn 3.....	7
3.2.Avsetningsgraden uendret i både i personmarkedet og bedriftsmarkedet	8
4. Misligholdte utlån.....	9
4.1.Marginal økning i samlet misligholdsandel som følge av økt betalingsmislighold	9
4.2.Noe høyere misligholdsandel i personmarkedet, marginal nedgang i bedriftsmarkedet	10
4.3.Økt misligholdsandel i flere næringer så langt i 2024	11
5. Tapsavsetninger på misligholdte utlån	12
5.1.Lavere tapsforventninger for misligholdte utlån	12
5.2.Redusert avsetningsgrad for misligholdte utlån i personmarkedet, uendret i bedriftsmarkedet	13
6. Betalingslettelser	13
6.1.Andelen utlån merket med betalingslettelser økte marginalt det siste året	13
6.2.Svak økning i betalingslettelser i personmarkedet, svak nedgang i bedriftsmarkedet	14
7. Resultatførte utlånstap	15
7.1.Lavt tapsnivå i bankene, men økning siste år	15
7.2.Ulik utvikling i tapsnivået blant næringer i første halvår	15
Vedlegg.....	17
Vedlegg 1: IFRS 9	17
Vedlegg 2: Datagrunnlag.....	17

1. Hovedinntrykk

Andelen utlån med vesentlig økt kredittrisiko (dvs. utlån i trinn 2 og 3 iht. IFRS 9, se faktaboks nedenfor) var 9,9 prosent for bankene samlet ved utgangen av andre kvartal 2024, opp fra 9,2 prosent ett år tidligere. Utviklingen skyldes i all hovedsak en økning i andelen utlån i trinn 2, dvs. utlån med vesentlig økt kredittrisiko som ikke er kredittforringet. De resultatførte utlånstapene utgjorde 0,14 prosent (annualisert) av utlånsvolumet i første halvår, opp fra 0,04 prosent i samme periode året før.

Renteoppgangen og prisveksten har svekket den finansielle stillingen for mange personer og bedrifter, og bidratt til økt kredittrisiko i bankene. Flere indikatorer for kredittkvalitet har likevel ikke hatt vesentlige utslag foreløpig:

- Tapsavsetninger som andel av utlånsvolumet var ved utgangen av andre kvartal 2024 uendret fra året før både for utlån til personkunder og bedriftskunder. I Finansielt utsyn juni 2024 minnet Finanstilsynet om viktigheten av at bankene tar tilstrekkelig høyde for tapene som kan oppstå fremover.
- Andelen av utlånsvolumet som er misligholdt var 1,4 prosent ved utgangen av andre kvartal 2024, marginalt høyere enn samme tidspunkt året før. Betalingsmisligholdet har økt i denne perioden, mens andre misligholdte utlån har blitt redusert. Misligholdsandelen har gått opp i flere næringer så langt i 2024. For gruppen av mindre banker har andelen misligholdte bedriftsutlån økt til et klart høyere nivå enn i de større bankene.
- Andelen av utlånsvolumet som har betalingslettelser, herunder avdragslettelser, har så langt vært lite påvirket av økt inflasjon og rente. Det siste året har andelen for bankene samlet økt svakt i personmarkedet og gått svakt ned i bedriftsmarkedet.

Definisjoner

Brutto utlån

Balansførte utlån til kunder før tapsavsetninger. Utlån overført til deleide OMF-foretak er ikke inkludert siden bankene ikke rapporterer tap og mislighold på disse.

Utlån med vesentlig økt kredittrisiko

Brutto utlån til kunder klassifisert i trinn 2 og 3 etter IFRS 9. Utlån med vesentlig økt kredittrisiko som ikke er kredittforringet skal plasseres i trinn 2, mens trinn 3 skal benyttes når kredittrisikoen har økt så mye at lånet anses kredittforringet.¹

Tapsavsetninger

Tapsavsetninger på utlån til kunder, som inngår i og reduserer utlån til og fordringer på kunder i foretakenes balanse. Rapporten analyserer tapsavsetninger i prosent av brutto utlån på hvert IFRS 9-trinn og samlet for alle trinn.

Misligholdte utlån

Ifølge artikkel 178 i kapitalkravsregelverket (CRR2) skal et utlån regnes som misligholdt dersom et betalingskrav har forfalt med mer enn 90 dager og beløpet ikke er uvesentlig (betalingsmislighold), eller dersom det er lite sannsynlig at låntaker vil være i stand til å innfri forpliktelsene sine (andre misligholdte utlån)². Forordningen er gjort gjeldende i Norge gjennom § 2 i forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV (CRR/CRD IV-forskriften). Den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA) har publisert retningslinjer (GL-2016-07) for hvordan bankene skal identifisere mislighold, som norske banker og kredittforetak er forventet å etterleve. I rundskriv 4/2020 *Identifisering av misleghaldne engasjement* viser Finanstilsynet til EBAs retningslinjer.

Betalingslettelser

Betalingslettelser er endring av en kontrakts tidligere betingelser og vilkår og inkluderer blant annet innvilgelse av avdragsfrihet, avdragsreduksjon, rentefri periode og forlengelse av løpetid. Størrelsen omfatter kun lån hvor låntaker har betalingsproblemer og hvor betalingslettelser ikke ville blitt innvilget dersom låntaker ikke hadde hatt betalingsproblemer.

Resultatførte utlånstap

De resultatførte utlånstapene består av konstaterte tap fratrukket inngang på tidligere konstaterte tap og endring i tapsavsetninger fra forrige periode. Rapporten analyserer resultatførte tap på utlån, ubenyttede kreditter og garantier som andel av brutto utlån til kunder. Tap på rentebærende verdipapirer er ikke inkludert i indikatoren. Rapporten baserer seg hovedsakelig på tall fra ORBOF³, der resultatførte tap ikke rapporteres sektorfordelt.

¹ Se vedlegg 1 for nærmere beskrivelse av klassifisering av utlån etter IFRS 9.

² Jf. kriteriene angitt av CRR art 178(3). Kriteriene er ytterligere presisert i EBAs Guideline on the application of the definition of default under Article 178 of Regulation (EU) No 575/2013 ([EBA/GL/2016/07](#)).

³ Se vedlegg 2 for nærmere beskrivelse av datagrunnlaget.

2. Brutto utlån

2.1. Lavere utlånsvekst i både person og- bedriftsmarkedet

- Bankenes⁴ utlån i personmarkedet⁵ var 2,7 prosent høyere ved utgangen av andre kvartal 2024 enn ett år før, se tabell 1. Tolv månedersveksten har det siste året blitt redusert for bankene samlet, som følge av lavere vekst i gruppen av store banker.⁶ I gruppene av mellomstore og mindre banker har tolv månedersveksten økt marginalt.
- Veksten i bankenes utlån til bedriftskunder har gått betydelig ned det siste året, til 4,5 prosent ved utgangen av andre kvartal 2024, se tabell 2. Tolv månedersveksten i bedriftsmarkedet falt kraftig for gruppen av store banker, og har gått noe ned også i de øvrige to bankgruppene.

Tabell 1 Utlånsvolum og utlånsvekst. Personmarkedet

		30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	30.06.2024
Store banker	Utlånsvolum (mrd. kroner)	1628	1634	1639	1633	1651
	Kvartalsvekst (prosent)	0.9	0.4	0.3	-0.3	1.1
	Tolv månedersvekst (prosent)	3.4	2.8	1.9	1.2	1.4
Mellomstore banker	Utlånsvolum (mrd. kroner)	700	705	710	720	735
	Kvartalsvekst (prosent)	1.5	0.7	0.8	1.4	2.0
	Tolv månedersvekst (prosent)	4.9	4.2	4.5	4.5	5.0
Mindre banker	Utlånsvolum (mrd. kroner)	169	171	173	175	179
	Kvartalsvekst (prosent)	1.9	1.1	1.2	1.6	1.9
	Tolv månedersvekst (prosent)	5.7	5.0	5.3	5.8	5.8
Alle banker	Utlånsvolum (mrd. kroner)	2497	2510	2522	2529	2565
	Kvartalsvekst (prosent)	1.2	0.5	0.5	0.3	1.4
	Tolv månedersvekst (prosent)	3.9	3.3	2.8	2.5	2.7

Kilde: Finanstilsynet

⁴ Inkludert heleide kreditt- og finansieringsforetak, se vedlegg 2 for nærmere detaljer.

⁵ Tall for personmarkedet og bedriftsmarkedet i denne rapporten inkluderer utlån i utlandet.

⁶ Store banker: DNB Bank og de seks store regionsparebankene (Sparebank 1 Nord-Norge, Sparebank 1 SMN, Sparebank 1 SR-Bank, Sparebank 1 Østlandet, Sparebanken Sør og Sparebanken Vest).
Mellomstore banker: Øvrige norske banker med en forvaltningskapital større enn 10 mrd. kroner.
Mindre banker: Norske banker med forvaltningskapital mindre enn 10 mrd. kroner.

Tabell 2 Utlånsvolum og utlånsvekst. Bedriftsmarkedet

		30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	30.06.2024
Store banker	Utlånsvolum (mrd. kroner)	1134	1135	1132	1158	1172
	Kvartalsvekst (prosent)	1.8	0.1	-0.3	2.3	1.2
	Tolvmånedersvekst (prosent)	9.2	5.9	4.8	3.9	3.3
Mellomstore banker	Utlånsvolum (mrd. kroner)	296	299	306	313	319
	Kvartalsvekst (prosent)	3.0	1.1	2.4	2.2	2.0
	Tolvmånedersvekst (prosent)	10.1	10.3	9.0	9.0	7.9
Mindre banker	Utlånsvolum (mrd. kroner)	64	65	66	67	69
	Kvartalsvekst (prosent)	1.8	1.4	1.4	2.0	3.6
	Tolvmånedersvekst (prosent)	9.3	7.7	6.4	6.9	8.7
Alle banker	Utlånsvolum (mrd. kroner)	1494	1499	1504	1538	1561
	Kvartalsvekst (prosent)	2.0	0.3	0.3	2.2	1.5
	Tolvmånedersvekst (prosent)	9.4	6.8	5.7	5.0	4.5

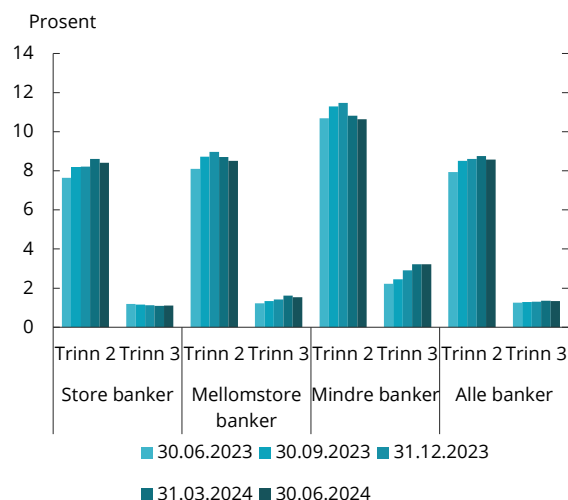
Kilde: Finanstilsynet

2.2. Økning i utlån med vesentlig økt kredittrisiko

- Andelen utlån med vesentlig økt kredittrisiko (dvs. utlån i trinn 2 og 3 samlet) var 9,9 prosent for bankene samlet ved utgangen av juni 2024, opp fra 9,2 prosent ett år tidligere. Utviklingen skyldes hovedsakelig en økning i andelen utlån i trinn 2, dvs. utlån med vesentlig økt kredittrisiko som ikke er kredittforringet, se figur 1. Andelen utlån i trinn 2 gikk svakt ned i samtlige bankgrupper i andre kvartal 2024.
- Andelen utlån i trinn 3, dvs. kredittforringede utlån, har økt marginalt for bankene samlet siste år. Økningen var størst for gruppen av mindre banker. Det har også vært en svak økning i andelen trinn 3-utlån i gruppen av mellomstore banker, til tross for salg av misligholdte utlånsporteføljer i forbrukslånsbankene som ligger i denne gruppen. Det siste året har salg av misligholdte forbrukslån gått ned.⁷
- Andelen utlån med vesentlig økt kredittrisiko har det siste året økt for bankene samlet både i personmarkedet og bedriftsmarkedet, se figur 2. I begge kundegrupper er det primært en økning i andelen trinn 2-utlån som forklarer denne utviklingen, men i personmarkedet har det også vært en marginal økning i andelen trinn 3-utlån.

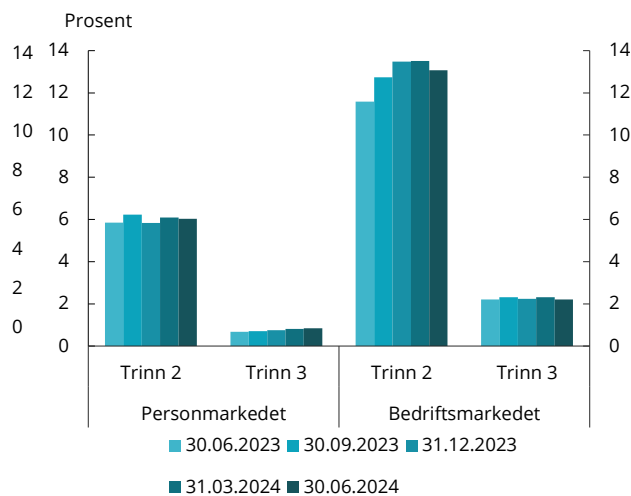
⁷ For mer om salg av misligholdte forbrukslån, se Finanstilsynets [resultatrapport for finansforetak, 1. halvår 2024](#).

Figur 1 Andel utlån med vesentlig økt kredittrisiko. Fordelt på bankgrupper

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2 Andel utlån med vesentlig økt kredittrisiko. Fordelt på kundegrupper

Kilde: Finanstilsynet

3. Tapsavsetninger

Bankenes tapsavsetninger skal være forventningsrette og bygge på scenarioer som reflekterer beste anslag på den framtidige makroøkonomiske utviklingen basert på eksternt tilgjengelig informasjon. Ved utgangen av andre kvartal 2024 var veksten i økonomien lav, og prisstigningen fortsatt på et avtakende nivå. I tiden fremover forventer sentrale prognosemiljøer lav økonomisk vekst, fortsatt nedgang i inflasjonen, og at styringsrenten holder seg på dagens nivå en god stund fremover. Samtidig er det usikkerhet om den videre økonomiske utviklingen, noe som gjør det utfordrende å anslå forventet tap.

Stabil utvikling i bankenes samlede avsetningsgrad

- Bankenes samlede tapsavsetninger som andel av utlånsvolumet (avsetningsgrad) var 0,5 prosent ved utgangen av andre kvartal 2024, tilnærmet uendret fra kvartalet før, se figur 3. Nivået var også likt som ett år før. Det siste året er avsetningsgraden omtrent uendret for gruppene av store og mellomstore banker, mens den har økt svakt for gruppen av mindre banker.

3.1. Noe lavere avsetningsgrad i trinn 3

- Avsetningsgraden for utlån i trinn 3 var 25 prosent ved utgangen av juni 2024, ned fra 27 prosent ett år før. Avsetningsgraden i trinn 3 er redusert i samtlige bankgrupper det siste året. I gruppene av mindre og mellomstore banker må utviklingen ses i sammenheng med salg av misligholdte porteføljer av lån i forbrukslånsbanker. I gruppen av store banker har utviklingen variert på tvers av bankene. Samlet sett kan lavere avsetningsgrad i trinn 3 blant annet knyttes til endrede forutsetninger i tapsberegningene.
- I trinn 2 har avsetningsgraden vært stabil på 1,4 prosent det siste året.
- Trinn 1 består av utlån hvor kredittrisikoen ikke anses vesentlig økt siden innvilgelse, og har svært lav avsetningsgrad. Det siste året har tapsavsetningene på utlån i trinn 1 vært stabilt på 0,1 prosent av utlånsvolumet.

Figur 3 Avsetningsgrad for utlån i IFRS 9-trinn⁸. Fordelt på bankgrupper

Kilde: Finanstilsynet

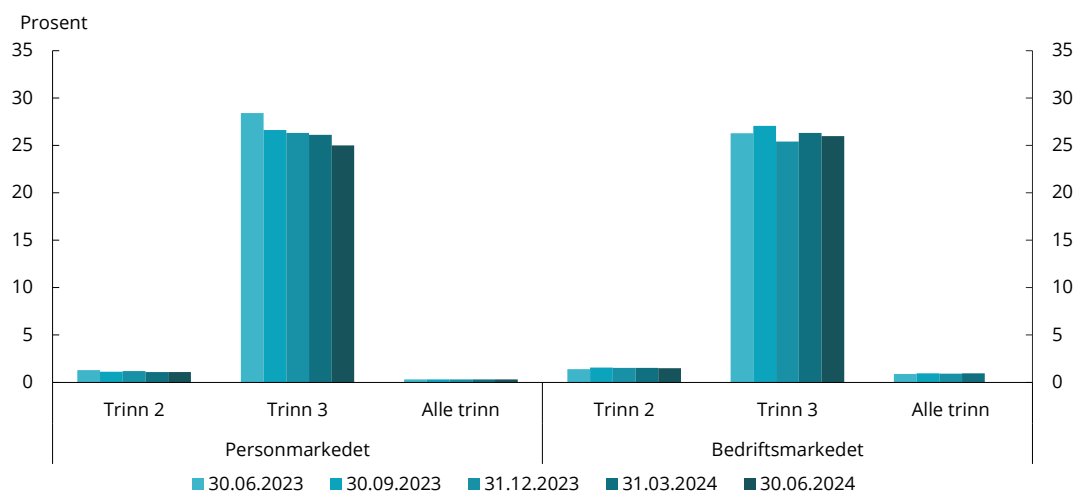
3.2. Avsetningsgraden uendret i både i personmarkedet og bedriftsmarkedet

- Avsetningsgraden på bankenes samlede utlån (alle trinn) til personkunder var 0,3 prosent per 30. juni 2024, uendret sammenliknet med ett år før, se figur 4. For utlån i trinn 2 og 3 til personkunder har avsetningsgraden gått noe ned. Forbrukslånsbankenes salg av misligholdte utlånsporteføljer har isolert sett bidratt til lavere avsetningsgrad i personmarkedet.
- For bankenes utlån til bedrifter var avsetningsgraden 0,9 prosent ved utgangen av juni 2024, uendret fra samme tid året før.
- Det siste året har nivået av tapsavsetninger på kredittforringede utlån (trinn 3) vært relativt likt i personmarkedet og bedriftsmarkedet. For utlån i trinn 2 har avsetningsgraden vært noe høyere i bedriftsmarkedet enn i personmarkedet i samme periode. Denne differansen har også blitt noe større i løpet av året.

⁸ Kun utlån som vurderes i IFRS 9-trinn, det vil si utlån vurdert til amortisert kost og utlån vurdert til virkelig verdi over utvidet resultat, er inkludert i figuren. Utlån vurdert til virkelig verdi over ordinært resultat er ikke inkludert. Slike utlån utgjør kun en liten andel (om lag 3 prosent) av bankenes samlede utlån. Avsetningsgraden i trinn 1 er svært lav i samtlige bankgrupper, og vises derfor ikke i figuren. Videre betyr avsetningsgrad for "Alle trinn" at tapsavsetninger i IFRS 9-trinn 1 til 3 ses i forhold til summen av utlånsvolumet i alle tre trinn. Ovennevnte gjelder også for figur 4.

Figur 4 Avsetningsgrad for utlån i IFRS 9-trinn. Fordelt på kundegrupper

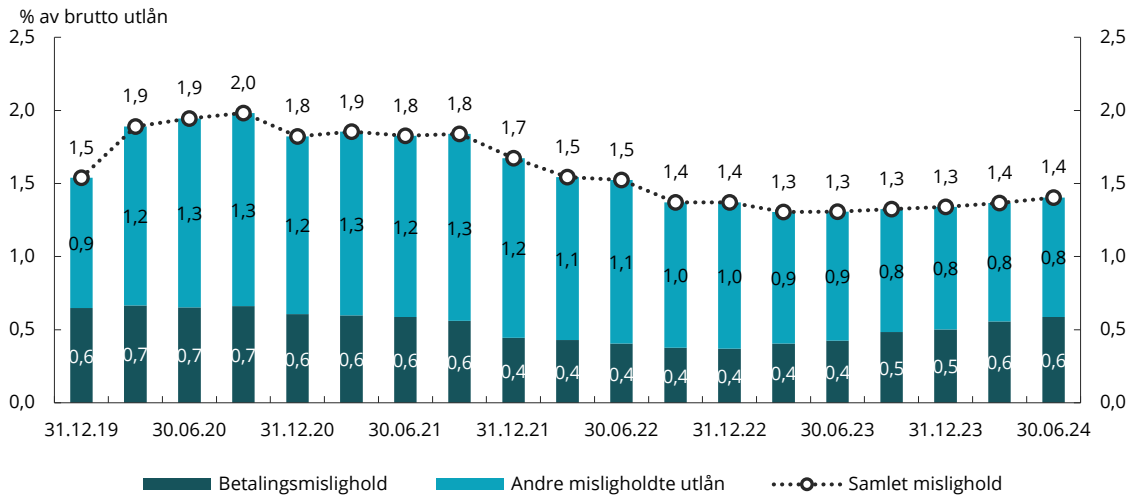
Kilde: Finanstilsynet

4. Misligholdte utlån

4.1. Marginal økning i samlet misligholdsandel som følge av økt betalingsmislighold

- Misligholdsandelen (misligholdte utlån i prosent av brutto utlån) var 1,4 prosent ved utgangen av andre kvartal 2024, marginalt opp sammenliknet med ett år før, se figur 5.
- Nivået av betalingsmislighold (krav forfalt med mer enn 90 dager) har økt noe siste år, til tross for porteføljesalg i forbrukslånsbanker. Det har vært en økning i volumet av betalingsmislighold i samtlige bankgrupper det siste året.
- Nivået av andre misligholdte utlån (lån hvor det er lite sannsynlig at låntaker vil være i stand til å innfri sine forpliktelser) var lavere ved utgangen av andre kvartal 2024 enn ett år før. Det er gruppen av store banker som driver nedgangen.
- Per 30. juni 2024 utgjorde betalingsmislighold 42 prosent av samlet misligholdt volum, opp fra 33 prosent ett år tidligere.

Figur 5 Misligholdte utlån, fordelt på betalingsmislighold og andre misligholdte utlån

Kilde: Finanstilsynet

4.2. Noe høyere misligholdsandel i personmarkedet, marginal nedgang i bedriftsmarkedet

- For bankenes utlån til personkunder var misligholdsandelen⁹ 0,8 prosent, noe opp fra året før, se tabell 3. Misligholdsandelen i personmarkedet har det siste året økt i alle tre bankgrupper, og særlig i gruppen av mindre banker. Økningen i de mindre og mellomstore bankene var primært relatert til forbrukslånsbanker, til tross for at det har vært porteføljesalg i slike banker. Isolert sett har porteføljesalgene bidratt til et lavere nivå av misligholdte personmarkedslån.
- Misligholdsandelen er høyere for utlån til bedrifter enn for personkunder. Per 30. juni 2024 var misligholdsandelen 2,4 prosent i bedriftsmarkedet, marginalt lavere enn året før. Gruppen av store banker har hatt en nedgang i andelen misligholdte bedriftsutlån siste år, primært grunnet en reduksjon i andre misligholdte utlån. I de øvrige to bankgruppene har nivået av misligholdte bedriftsutlån økt det siste året. Økningen var særlig stor i gruppen av mindre banker, som nå har en klart høyere misligholdsandel i bedriftsmarkedet enn de større bankene. Flere av de mindre bankene har hatt økt mislighold i bedriftsporteføljen siste år. Nivået av betalingsmislighold i bedriftsmarkedet har økt i samtlige bankgrupper siste år.

⁹ Summen av betalingsmislighold og andre misligholdte utlån som andel av brutto utlån.

Tabell 3 Misligholdsandel, fordelt på kunde- og bankgrupper

Personmarkedet	30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	30.06.2024
Store banker	0.36	0.39	0.39	0.42	0.46
Mellomstore banker	1.11	1.22	1.25	1.33	1.36
Mindre banker	1.72	1.84	2.08	2.25	2.20
Alle banker	0.66	0.72	0.75	0.81	0.84
Bedriftsmarkedet	30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	30.06.2024
Store banker	2.54	2.40	2.28	2.20	2.20
Mellomstore banker	1.96	2.09	2.24	2.28	2.40
Mindre banker	3.64	4.12	5.23	5.66	5.94
Alle banker	2.47	2.41	2.40	2.37	2.41

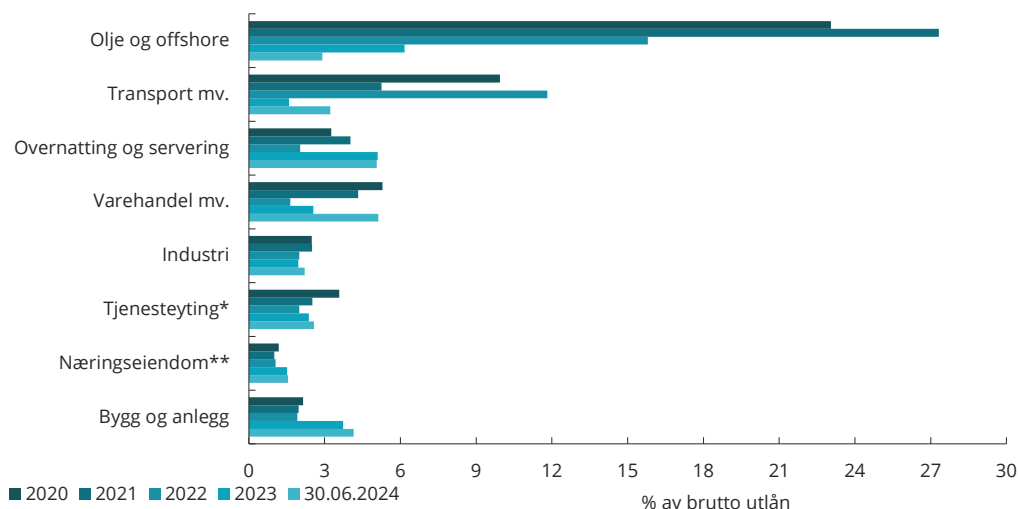
Kilde: Finanstilsynet

4.3. Økt misligholdsandel i flere næringer så langt i 2024

Høy inflasjon og økt rentenivå de siste årene har bidratt til økt risiko for mislighold i bankenes utlånsporteføljer. Særlig utsatt er næringer der en stor andel av inntektene avhenger av husholdningens konsum, som varehandelen og deler av tjenesteytingen (inkludert overnatting og serveringsvirksomhet).

- Ved utgangen av andre kvartal var misligholdsandelen høyest innenfor overnatting og servering og varehandel.
- Misligholdsandelen har økt noe for samtlige næringer siden årsslutt 2023, med unntak av olje og offshore og overnatting og servering, se figur 6. En betydelig nedgang i misligholdsandelen til olje- og offshorerelaterte næringer bidro til å trekke ned den aggregerte misligholdsandelen.
- Misligholdsandelen for utlån til **varehandelen** har økt fra 2,6 til 5,1 prosent så langt i 2024.
- Utlån til **næringseiendom** stod for 41,6 prosent av bankenes utlån til bedriftsmarkedet per 30. juni 2024. Flere eiendomsselskaper har fått svakere betjeningsevne etter renteøkningen, samtidig som prisen på mange næringseiendommer har falt. Misligholdsandelen for utlån til næringseiendom har vært på et stabilt lavt nivå så langt i 2024, etter en liten økning i 2023.
- Misligholdsandelen for bankenes utlån til **olje- og offshorerelaterte næringer** gikk ytterligere ned i første halvår 2024, til 2,9 prosent ved utgangen av juni. Misligholdsandelen i disse næringene har falt betydelig siden utgangen av 2021, da andelen var 27,3 prosent.
- Utlån til **industri** har siden utgangen av 2021 vist tegn til forbedret kredittkvalitet, men misligholdsandelen økte noe i første halvår 2024, til 2,1 prosent.
- Misligholdsandelen for bankenes utlån til **transportnæringen** har økt med 1,4 prosentpoeng så langt i 2024, til 3,2 prosent.
- For bankenes utlån til **bygg- og anleggsvirksomhet** økte andelen misligholdte utlån markert i 2023, og nivået har gått ytterligere noe opp så langt i år.

Figur 6 Misligholdte utlån i utvalgte enkelt næringer

Kilde: Finanstilsynet

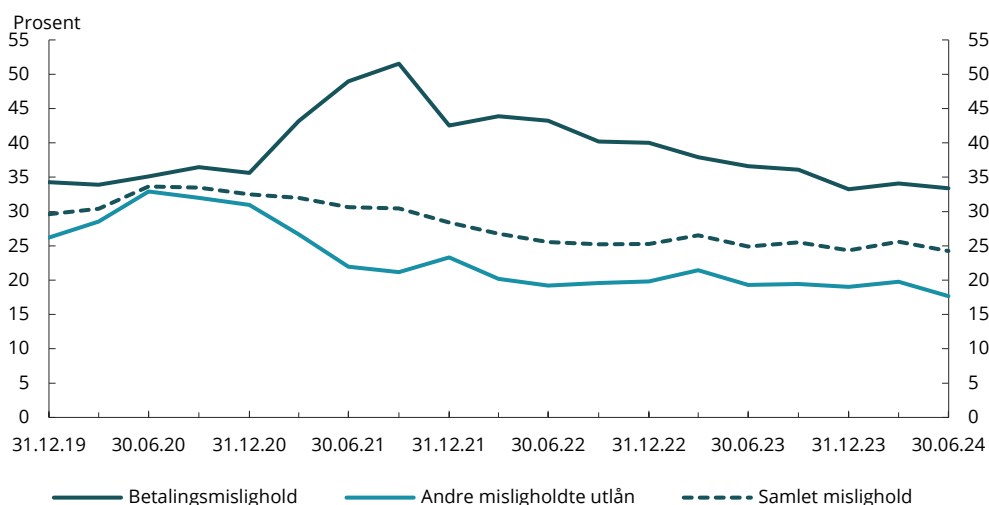
Utlån til de utvalgte enkelt næringsgruppene utgjør 85 prosent av bankenes utlån til bedrifter. *Faglig, finansiell og forretningsmessig tjenesteyting. **Omsetning og drift av fast eiendom.

5. Tapsavsetninger på misligholdte utlån

5.1. Lavere tapsforventninger for misligholdte utlån

- Per 30. juni 2024 forventet bankene lavere tap på utlån som er forfalt med mer enn 90 dager (betalingsmislighold) enn ett år tidligere, se figur 7. Det var også en nedgang i avsetningsgraden for andre misligholdte utlån.
- Avsetningsgraden på samlet mislighold har gått svakt ned det siste året, til 24,2 prosent ved utgangen av andre kvartal 2024.

Figur 7 Avsetningsgrad på misligholdte utlån

Kilde: Finanstilsynet

5.2. Redusert avsetningsgrad for misligholdte utlån i personmarkedet, uendret i bedriftsmarkedet

- Avsetningsgraden for bankenes misligholdte utlån til personkunder har det siste året avtatt svakt, til 24,5 prosent ved utgangen av andre kvartal 2024, se tabell 4. Avsetningsgraden er vesentlig høyere i gruppene av mellomstore og mindre banker enn i gruppen av store banker. Dette kommer primært av at forbrukslånsbankene ligger i de førstnevnte gruppene, og disse bankene forventer større tap på sine misligholdte utlånsporteføljer enn tradisjonelle banker.
- Avsetningsgraden for bankenes misligholdte utlån til bedriftskunder var på samme nivå ved utgangen av juni 2024 som ett år før. Nivået økte svakt i gruppen av store banker, mens det gikk noe ned for de øvrige to bankgruppene.

Tabell 4 Avsetningsgrad på misligholdte utlån, fordelt på kunde- og bankgrupper

Personmarkedet	30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	30.06.2024
Store banker	10.8	10.1	9.6	8.7	9.1
Mellomstore banker	40.2	37.8	37.9	38.1	37.4
Mindre banker	20.8	21.3	21.5	22.7	21.6
Alle banker	26.4	25.2	25.2	25.2	24.5
Bedriftsmarkedet	30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	30.06.2024
Store banker	25.0	27.3	26.2	28.7	26.5
Mellomstore banker	20.3	19.0	16.8	17.9	18.0
Mindre banker	25.3	27.8	23.5	23.3	22.5
Alle banker	24.3	25.9	24.2	26.0	24.3

Kilde: Finanstilsynet

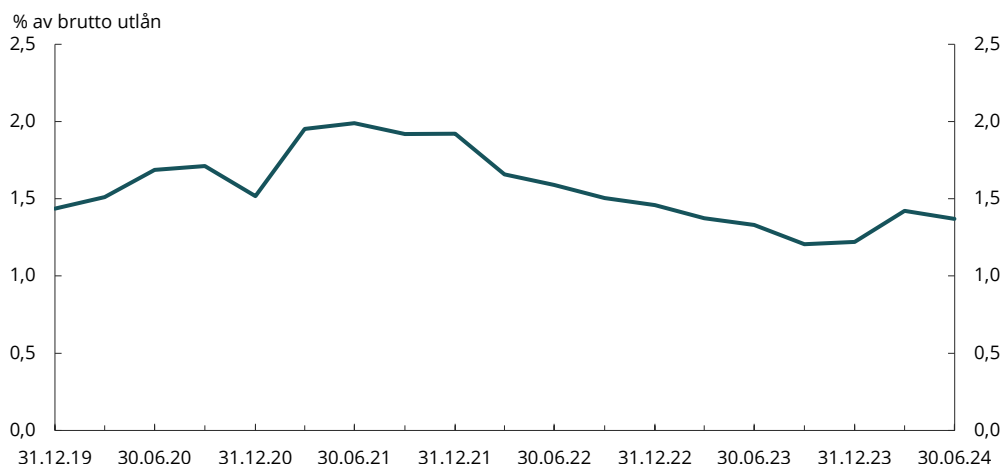
6. Betalingslettelser

6.1. Andelen utlån merket med betalingslettelser økte marginalt det siste året

- For bankene samlet ble andelen utlån merket med betalingslettelser¹⁰ marginalt redusert i andre kvartal, til 1,4 prosent per 30. juni 2024, se figur 8. Andelen var ved utgangen av andre kvartal marginalt høyere enn ett år før.

¹⁰ Utlån merket med betalingslettelser (med og uten tapsavsetninger) i prosent av brutto utlån

Figur 8 Utlån med betalingslettelser

Kilde: Finanstilsynet

6.2. Svak økning i betalingslettelser i personmarkedet, svak nedgang i bedriftsmarkedet

- Andelen utlån merket med betalingslettelser i personmarkedet har så langt vært lite påvirket av økt inflasjon og rente, og nivået har det siste året økt svakt til 0,7 prosent av utlånsvolumet, se tabell 5. Økte betalingslettelser i personmarkedet var hovedsakelig knyttet til gruppen av store banker, men nivået økte også i de mindre bankene.
- I bedriftsmarkedet gikk andelen utlån med betalingslettelser ned fra 2,7 til 2,5 prosent det siste året. I gruppen store banker har andelen variert noe i perioden, men samlet sett gått svakt ned. I gruppen av mindre banker har det vært en økning i nivået av betalingslettelser til bedriftskunder siste år.

Tabell 5 Andel utlån med betalingslettelser, fordelt på kunde- og bankgrupper

Personmarkedet	30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	30.06.2024
Store banker	0.51	0.50	0.66	0.73	0.74
Mellomstore banker	0.64	0.62	0.65	0.64	0.66
Mindre banker	0.76	0.80	0.87	0.89	0.87
Alle banker	0.57	0.55	0.67	0.72	0.72
Bedriftsmarkedet	30.06.2023	30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	30.06.2024
Store banker	2.98	2.55	2.29	2.91	2.68
Mellomstore banker	1.74	1.70	1.81	1.71	1.83
Mindre banker	2.35	2.79	3.27	3.43	3.45
Alle banker	2.70	2.39	2.24	2.69	2.54

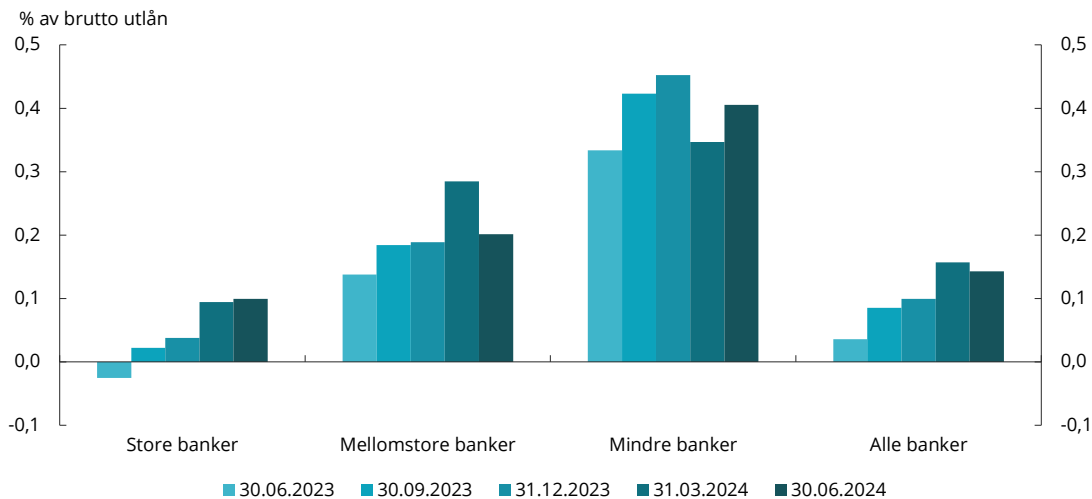
Kilde: Finanstilsynet

7. Resultatførte utlånstap

7.1. Lavt tapsnivå i bankene, men økning siste år

- Norske bankers samlede resultatførte utlånstap i første halvår 2024 utgjorde 0,14 prosent (annualisert) av den gjennomsnittlige utlånsmassen, opp fra 0,04 prosent i samme periode året før, se figur 9. Tapsnivået har økt noe i samtlige bankgrupper det siste året. Gruppen av store banker hadde netto tap i første halvår, mot netto tilbakeføringer ett år tidligere.

Figur 9 Resultatførte tap (akkumulert og annualisert) på utlån, garantier og ubenyttet kredittromme

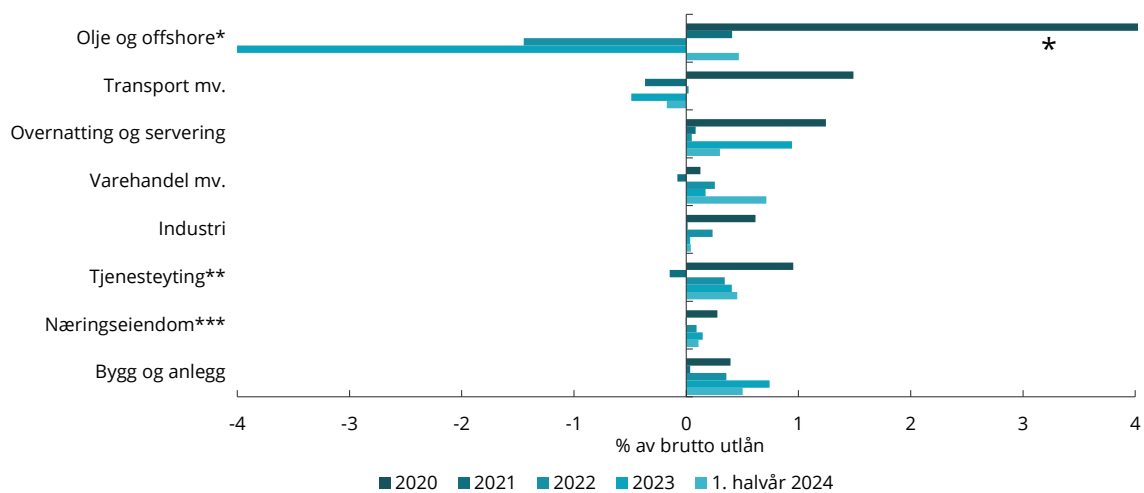
Kilde: Finanstilsynet

7.2. Ulik utvikling i tapsnivået blant næringer i første halvår

- I første halvår 2024 utviklet tapsnivået seg ulikt for de forskjellige næringene, se figur 10. Tapsnivået økte mest i olje- og offshorerelaterte næringer, men økte også for utlån til varehandel og transportvirksomhet. Tapsnivået ble redusert for utlån til bygg og anlegg og overnatting og serveringsvirksomhet, og var relativt stabilt i øvrige utvalgte næringer.
- I første halvår 2024 bokførte bankene netto tap på 0,5 prosent av utlånsvolumet i olje- og offshorerelaterte næringer. Dette markerer et skille fra 2022 og 2023, hvor bankene samlet hadde netto tilbakeføring av tap i disse næringene. Den ytterligere økningen i olje- og gasspriser etter Russlands angrep på Ukraina reduserte bankenes tapsrisiko på utlån til disse næringene. Det var også netto tilbakeføringer i transportnæringen både i 2023 og i første halvår 2024.
- Utlån til næringseiendom står for en betydelig andel av bankenes samlede utlån til bedrifter. Bankenes tap på slike utlån har vært lave de siste årene, og utgjorde 0,1 prosent av utlånsvolumet til denne næringen i første halvår.

Figur 10 Tap på utlån til utvalgte enkeltnæringer

Kilde: Finanstilsynet

Utlån til de utvalgte enkeltnæringerne utgjør 85 prosent av bankenes utlån til bedrifter. *Utlånstapene i 2020 var 8,4 prosent, men X-aksen er skalert ned for å tydeliggjøre endringer i tapsnivå for øvrige næringer. **Faglig, finansiell og forretningsmessig tjenesteyting. ***Omsetning og drift av fast eiendom.

Vedlegg

Vedlegg 1: IFRS 9

En av erfaringene etter den internasjonale finanskrisen var at bankene regnskapsførte for lave tap og at dette ble gjort for sent. I etterkant av krisen var det enighet om at bankenes tapsavsetninger bør baseres på *forventet tap* for å synliggjøre kvaliteten på bankenes utlånsportefølje. IFRS 9 erstattet 1. januar 2018 IAS 39 som regnskapsstandard for finansielle instrumenter.¹¹ Standarden angir rammer for bankenes tapsføring og krever at bankene regnskapsfører forventet tap basert på best tilgjengelige informasjon på rapporteringstidspunktet om historiske, nåværende og fremtidige forhold. Prognoser skal i utgangspunktet baseres på eksternt tilgjengelig informasjon, for eksempel makroøkonomiske prognoser fra Norges Bank, Statistisk sentralbyrå eller andre anerkjente institusjoner. Dersom banken mener at disse prognosene ikke er relevante og velger å legge til grunn egne makroprognoser i framskrivningene, må dette begrunnes og dokumenteres.

Beregningen av forventet tap skal være et resultat av estimerte tap i flere scenarier, som vektet etter sannsynligheten for at de ulike scenarioene vil inntreffe. I oppgangstider, normale økonomiske tider og moderate nedgangskonjunkturer er utlånstapene som oftest svært lave eller lave, mens tapene kan bli svært høye i en alvorlig nedgangskonjunktur. Det er viktig at bankene i beregningen av forventet tap tar høyde for at det kan være betydelig ikke-linearitet i tapene i et nedgangsscenario sammenliknet med basisscenarioet.

I beregningen av forventet tap etter IFRS 9, skal lånene plasseres i ett av tre trinn. Trinn 1 inneholder lån hvor kredittrisikoen ikke anses vesentlig økt, og tapsavsetningen beregnes som forventet kreditttap over de neste 12 månedene. Lån som har en vesentlig økt kredittrisiko siden førstegangsinnregning, skal klassifiseres i trinn 2. Når kredittrisikoen har økt så mye at lånet anses kredittforringet, skal lånet klassifiseres i trinn 3. Et lån regnes som kredittforringet når en eller flere hendelser som har negativ effekt på estimerte fremtidige kontantstrømmer, har inntruffet. Etter Finanstilsynets vurdering er det rimelig å legge til grunn at kredittforringede lån er det samme som misligholdte lån, jf. Finanstilsynets brev til bankene om forventet kreditttap i årsregnskapene for 2020.¹² Lån hvor det er innvilget betalingslettelse for å avhjelpe finansielle problemer hos kunden, vil etter IFRS 9 klassifiseres i enten trinn 2 eller trinn 3. I trinn 2 og 3 beregnes tapsavsetningen som forventet kreditttap over eiendelens forventede levetid.

Vedlegg 2: Datagrunnlag

Rapporten er hovedsakelig basert på innrapporterte størrelser fra Offentlig regnskapsrapportering for banker og finansieringsforetak (ORBOF). Foretakene rapporterer til ORBOF på ikke-konsolidert nivå. Heleide kreditt- og finansieringsforetak er inkludert i tallene for banker for å få størrelsene på tilnærmet konsolidert nivå. Deler av bankenes samlede utlån er overført til deleide kredittforetak, men siden bankene ikke rapporterer tap på slike utlån, er det valgt å ikke inkludere dette utlånsvolumet i datagrunnlaget.

Figurer og omtale av tap og mislighold i enkelt næringer er basert på bankenes rapportering av spesifikasjon av tap på utlån (KRT-1131).

¹¹ For norske banker som har utstedt børsnoterte instrumenter, har IFRS vært gjeldende fra 1. januar 2018. Øvrige norske banker har vært pålagt å bruke IFRS 9 siden 1. januar 2020.

¹² <https://www.finanstilsynet.no/contentassets/eb5febe11aee436dbade01dd9583751b/forventet-kredittap-i-arsregnskapene-for-2020.pdf>

Finanstilsynet
Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finansilsynet.no
finansilsynet.no

